

SELETUSKIRI

„Eesti tegevuskava avatud valitsemise partnerluses osalemisel 2018–2020“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Avatud valitsemise partnerlus (edaspidi *AVP*) on 2011. aastal käivitatud rahvusvaheline algatus hea riigivalitsemise edendamiseks maailmas, mille eesmärgiks on edendada võimu teostamist ausalt, läbipaistvalt ja dialoogis kodanikega. Eesti liitus partnerlusega 2012. aastal. Partnerlusega on ühinenud 75 riiki.

Eesti eesmärgiks partnerluses osaledes on suunata valitsuse ja kogu ühiskonna teravdatud tähelepanu riigijuhtimise kvaliteedile, õppida teiste riikide kogemusest ning jagada Eesti kogemusi teiste partnerluses osalevate riikidega. Partnerluse koordineerija on Riigikantselei, rahvusvahelisel areenil esindab Eestit Välisministeerium.

Partnerluse põhimõtete elluviimiseks koostatakse kaheaastased tegevuskavad. 2016–2018 tegevuskava on Eestile järjekorras neljas ning selle on koostanud AVP koordineeriv kogu – eri osaliste koostööfoorum, mida juhib riigisekretär ja mille töös osalevad valitsusväliste partnerite, Riigikogu, kohaliku omavalitsuse üksuste ja ministeeriumide esindajad. Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks kõikidele ministeeriumidele ja avalikule konsultatsioonile osalusveebi osale.ee.

Seletuskirja on koostanud Riigikantselei strateegiabüroo nõunik Merilin Truuvaart (693 5222; merilin.truuvaart@riigikantselei.ee).

2. Eesti tegevuskava koostamise ja konsulteerimise protsess

Tegevuskava koostamist veab AVP koordineeriv kogu, langetades sisulised otsused nii prioriteetide, lubaduste kui ka tegevuste kohta, mida tegevuskavasse võtta.

Tegevuskava koostamise ettevalmistusi alustati 2018. aasta veebruaris, mil Riigikantselei ning AVP ümarlaua esindajad valmistasid ette protsessi ajakava. Märtsis 2018 leppis koordineeriv kogu kokku tegevuskava koostamise põhimõtetes ja ajakavas. Tegevuskava koostamisel otsustati lähtuda fokuseerituse ja partnerluse põhimõttest (iga osaleja võtab endale tegevuskavas kohustusi). Riigikantselei veebilehel avaldati tegevuskava koostamise protsess.

Tabel 1. Avatud valitsemise partnerluse 2018–2020 tegevuskava koostamise senine protsess

Aeg	Tegevused	Tulemus
13. märts 2018	AVP koordineeriva kogu kohtumine	AVP 2018–2020 tegevuskava koostamise protsessis ja põhimõtetes on kokku lepitud
13. märts – 12. aprill 2018	Avalik ideekorje	Kokku on kogutud ettepanekud avatud valitsemise partnerluse edendamiseks aastatel 2018–2020
13. aprill – 8. mai 2018	Ideede arutelud vabäühenduste ja potentsiaalsete elluviijatega. 2018–2020 tegevuskava teksti koostamine	Esitatud ideed on läbi räägitud ja koordineerivale kogule on esitatud ettepanek tegevuskava prioriteetideks, lubadustes ja tegevusteks
7. mai – 11. mai 2018	AVP nädal	Teadlikkus avatud valitsemisest on suurenenud
8. mai 2018	AVP koordineeriva kogu kohtumine	Kokku on lepitud tegevuskava prioriteetides, lubadustes ja tegevustes
29. mai – 15. juuni 2018	AVP 2018–2020 tegevuskava eelnõu avalik konsultatsioon	

Järgnes avalik ideekorje – kuu aja vältel oli kõigil osalistel võimalik veebis¹ või e-kirja teel esitada oma ettepanekud uuteks tegevusteks. Kokku tehti tegevuskavasse 9 ettepanekut.

- 1) KOVides avatud valitsemise tegevuskava väljatöötamine ja tegevuste juurutamine
- 2) Kohalike avalike teenuste tasemete analüüs ning selle tulemuste esitamine
- 3) Korruptsiooni ennetamise ja sisekontrollisüsteemi kujundamise juhendamine kohaliku omavalitsuse üksustes
- 4) Läbipaistvat ja kaasavat poliitikakujundamist toetav eelnõude infosüsteem
- 5) Kaasava, teadmispõhise ja kodanikukeskse poliitikakujundamise oskuste arendamine
- 6) Vabäühenduste rahastamine kestlikumaks ja läbipaistvamaks
- 7) Avalikele (e)teenustele kvaliteedinõuded
- 8) Osalusdemokraatia mõtestamine koolihariduses
- 9) Parlamendi avatuse suurendamine

Vabäühendustelt laekus kuus tegevuse ettepanekut ning neli korralduslikku ettepanekut. Riigiasutustelt laekus viis ettepanekut, millest kaks kattus vabäühenduste esitatud ettepanekutega. Ideekorjest laekunud ettepanekud on koondatud <https://goo.gl/2GFLBY>.

Ideede täpsustamiseks toimusid arutelud vabäühenduste ja võimalike elluviijatega:

- **19. aprill – Kohaliku tasandi ettepanekute ja teenuste kvaliteedinõuete ettepaneku arutelu**

Osalesid: Merilin Truuväart (Riigikantselei), Kaie Kungas (Rahandusministeerium), Kersten Kattai (Rahandusministeerium), Andrus Jõgi

¹ <https://app.citizenos.com/et/topics/cbe29001-967d-4bc7-9e59-0d6ad094d13e>

- (Rahandusministeerium), Alar Teras (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium), Teele Pehk (Koostöökogu), Maarja-Leena Saar (Rahvaalgatus), Ott Kasuri (Eesti Linnade ja Valdade Liit), Skype'i teel Kristina Reinsalu (E-riigi Akadeemia).
- **21. aprill – Kesksvalitsusele suunatud ettepanekute arutelu**
Osalesid: Merilin Truuväärt (RK), Nele Nõu (RAM), Teele Pehk (Koostöökogu), Maarja-Leena Saar (Rahvaalgatus), Rauno Vinni (Praxis), Külvi Noor (JUM), Alari Rammo (EMSL), Ursula Kaasik (SIM).
  - **15. mai – Riigikogule suunatud ettepaneku arutelu**
Osalesid: Eiki Nestor (Riigikogu), Kalle Laanet (Riigikogu), Enn Eesmaa (Riigikogu), Siret Neeve (Riigikogu), Liia Hänni (E-Riigi Akadeemia), Alari Rammo (EMSL), Teele Pehk (Koostöökogu) jt.

2. mail anti ülevaade laekunud ettepanekutest ka **säästva arengu komisjonile**, millele järgnes arutelu.

8. mail arutas koordineeriv kogu, millised ettepanekutest tegevuskavasse kavandada. Lepiti kokku, et kahte ettepanekut osalised veel arutavad ning selgitavad 16. maiks välja, kas AVP raamistik oleks sobivaim viis nende eesmärkide saavutamiseks, ja milliseid tegevusi on osalised valmis tegevuskava raames ellu viima.

Tabel 2. Avatud valitsemise partnerluse 2018–2020 tegevuskava koostamise edasine protsess

Aeg	Tegevused	Tulemus
19. juuni 2018	AVP koordineeriva kogu kohtumine	Kokku on lepitud tegevuskava prioriteetides, lubadustes ja tegevustes
Juuni 2018	AVP tegevuskava esitamine Vabariigi Valitsusele	Tegevuskava on saanud heakskiidu ja esitatud AVP rahvusvahelisele tugiüksusele
August 2018	Tegevuskava esitamine rahvusvahelisele tugiüksusele	
Juuli 2018 – juuni 2020	Tegevuskava elluviimine	Tegevuskava lubadused on täidetud

Avaliku konsultatsiooni järel tegevuskava täiendatakse. Koordineeriv kogu arutab konsultatsioonilt laekunud ettepanekuid ja täiendusi ning saadab tegevuskava valitsusele heakskiitmiseks. Hiljemalt augustis edastatakse AVP tegevuskava rahvusvahelisele sekretariaadile.

2. Tegevuskava sisu ja struktuur

AVP 2018–2020 tegevuskava jätkab kaasava ja läbipaistva poliitikakujundamise suunaga, mis on olnud üheks Eesti prioriteediks kõikides tegevuskavades.

Tegevuskava eesmärkideks on suurendada kaasamist ja läbipaistvust poliitikakujundamisel nii riigi kui ka kohalikul tasandil. Selleks valmistatakse ette

kaasavat poliitikakujundamist toetava uue eelnõude infosüsteemi lähteülesanne ning toetatakse kaasamise varasemaks ja sisulisemaks muutmist koolituste ja nõustamisega. Kohalikul tasandil toetatakse avatud valitsemise tegevuskavade väljatöötamist ja rakendamist ning avalike teenuste tasemete võrdleva kasutajasõbraliku avaliku vaate loomist. Varasemast jätkatakse Riigikogu avatuse suurendamisega, samuti arendatakse osalusdemokraatiat edasi koolihariduses.

Tegevuskaval on üks prioriteetne eesmärk, mille raames antakse kolm lubadust ja kavandatakse kuus tegevust.

Prioriteet: avatud ja kaasav poliitikakujundamine	1. lubadus: suurendada kaasamist ja läbipaistvust poliitikakujundamisel	Tegevused: 1.1. Läbipaistvat ja kaasavat poliitikakujundamist toetav infotehnoloogia 1.2. Kaasava, teadmispõhise ja kodanikukeskse poliitikakujundamise protsessi kujundamine ja oskuste arendamine 1.3. Riigikogu tegevuse avatuse ja läbipaistvuse suurendamine
	2. lubadus: suurendada kaasatust ja läbipaistvust kohalikus omavalitsuses	2.1. Avatud valitsemise tegevuskava väljatöötamine ja tegevuste juurutamine kohalikus omavalitsuses 2.2. Kohalike avalike teenuste tasemete analüüsi tulemuste lihtne ja kasutajasõbralik esitamine
	3. lubadus: Osalusdemokraatia hoiakute ja oskuste arendamine üldhariduses	4.1. Osalusdemokraatia hoiakute ja oskuste arendamine üldhariduses

3. Tegevuskava rakendamine

Tegevuskava viiakse ellu riigi ja valitsusväliste organisatsioonide partnerluse kaudu. Tegevuskava elluviimist koordineerib AVP koordineeriv kogu, mille ülesanne on ka avatud partnerlusega seotud otsuste langetamine (nt tegevuskava tegevuste kohta) ning Eesti AVPs osalemise eesmärkide ja tegevuste laialdane kajastamine.

Vastavalt koordineeriva kogu 13.02.2018 otsusele antakse Riigikantselei veebis regulaarseid ja võimaluse korral visualiseeritud ülevaateid tegevuskava elluviimisest. Vähemalt korra tegevuskava perioodil tuleb koordineeriv kogu tegevuskava edenemise ülevaatamiseks ka kokku.

Tegevuskava lõppedes koostatakse tegevuskava täitmise aruanne. Tegevuskava rakendusperioodi jooksul koostab sõltumatu hindaja (IRM ehk *independent reporting mechanism*) tegevuskava täitmise kohta hindamisraporti. Vahearuanne ei koostata, seda asendavad regulaarsed ülevaated veebis.